

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacramentis In Genere Ac De Sacramentalibus Nec Non De Sacramentis Baptismi, Confirmationis, atque Extremæ Unctionis Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LXIX. Argumentum. Disputatur satis difficilis Quæstio, An Laici, saltem in casu necessitatis possint ministrare infirmis Sacramentum Extremæ Unctionis? Proponuntur septem argumenta, cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94638)

Vossius in *Etymologico lingua latina Verb. Ut*; quo loci allegat illud carmen Terentii: *Ut illum Di, Deaque perdant*; & ipsum explicando subdit, Nam intelligitur *ita precor*. Patet itaque legentibus, ac considerantibus prædictas Formas Ambrosianam, Venetam, & consimiles, quod erant deprecatoriæ, quia in omnibus Unctionibus Minister Sacramenti Extremæ Unctionis dum pronuntiabat effectum spirituales ab iisdem proventurum, præmittebat particulam *UT*, per quam intelligebat, Deum precari, ut illum effectum elargiretur infirmo; ac si expressè dixisset, *Utinam, prout opto, ac Deum rogo*; licetque absque dubio loquebatur deprecatoriè, & per viam orationis ungendo infirmum; non autem indicativè, seu per viam potestatis, ac auctoritatis. Et hæc de prima difficultate.

Altera difficultas est, an omnia verba sint de Essentia Sacramenti, quæ Ritale Romanum ponit in hac forma: *Per istam Sanctam Unctionem, & suam piissimam Misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. Amen. Vel auditum &c. odoratum &c.* Vel potius hæc verba sint tantum de Præcepto? Quod ea sint de præcepto, nemo dubitat; imò omnes DD. concorditer asseverant, peccatum mortaliter ministrum huius Sacramenti, qui ausus esset eadem verba vel omittere, vel mutare; nefas enim est à praxi universali Ecclesiæ discedere; & formam ab Ecclesia Romana præscriptam in danda Extrema Unctione non servare; ut advertunt Reginaldus *libr. 28. num. 54.* & Mastrius in *4. Sentent. d. disput. 6. num. 41.* Quæ autem verba sint de Essentia Sacramenti, non sunt concordēs inter se Doctores, ut videre est apud eundem Mastrium *d. disput. 6. à num. 38. & seqq.* & Salmanticenses *De Sacram. in genere d. tract. 7. cap. 2. à num. 29. & seqq.* Ceterum conveniunt, tria esse verba necessaria ad validitatem, & essentiam huius Sacramenti, nempe *Unctionem, Indulgeat tibi Dominus, & Quidquid per Sensus N. N. deliquisti.* Quapropter si quis non exprimeret *Unctionem* ipsam, vel non dixerit, quod Deus infirmo *indulgeat*, aut condonet *Quidquid deliquit* per illum sensum, quem inungit, nullum Sacramentum faceret; ut latius examinant, & demonstrant DD. quos allegant Salmanticenses, ibi à studioso lectore videndi; ea ratione, quia, omissis prædictis verbis, aut æquivalentibus, forma non exprimeret effectus, quos parere debet Sacramentum; & sine tali expressione Sacramentum non conficitur.

Curiosa tamen est investigatio, facta à Gobato in hoc proposito *d. tract. 8. num. 81.* an fecerit validè Sacramentum quidam Presbyter (ex illis, qui à Ministris Episcoporum parùm fidelibus in examinandis clericis promoventur ad Ordines Sacros, et ignorant, & linguam latinam non bene intelligentes) quidam presbyter, inquam, qui dans Extremam Unctionem infirmo, ad omnes sensus dicebat, *Indulgeat tibi Dominus quidquid per Visum, Auditum, &c. deliquisti*; Utinam non reperirentur tam rudes Sacerdotes, ut unum verbum pro alio caperent! Multis ab hinc annis ego moram faciens Venetiis, pro defensione Jurium Episcopatum Eminentis, ac Reverendissimi Domini mei Cardinalis Barbadici Episcopi Patavini, quadam die exomologesi mea ad pedes Confessarii exhibita, audivimus, post impertitam Sacramentalem absolutionem mihi ita concludentem: *Quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, Tormentum gratiæ, & premium vite*

æterna. Obstupui, & tacui. Sed melius cogitans, id innui Præfato cuidam, cujus confessiones Sacramentales idem Sacerdos frequenter excipiebat; & ab eodem etiam Præfato audito verbo *Tormentum gratiæ*, fuit ei facta seria monitio, ut se emendaret. Modò revertentes ad illum, qui in Extrema Unctione proferebat *dereliquisti*, pro verbo formæ *deliquisti*, prima facie videbatur dicendum, errorem illum grammaticalem non nocuisse valori Sacramenti, & satis esse, si de cætero se emendaret; nam etiam ille, qui baptizando ex ignorantia latinitatis dicebat, *In nomine Patriæ, & Filiæ, & Spiritu Sancta*; validè baptizavit, ut respondit Summus Pontifex in *Cap. Retulerunt. De Baptismo* Nihilominus P. Gobatus contrarium in hoc casu resolvit, concludens repetendam esse Unctionem Sacram., & proferendum verbum *deliquisti*, ea ratione quia verbum *dereliquisti* sive sumatur grammaticaliter, sive consideretur moraliter facit sensum omnino diversum à verbo *deliquisti*, quod supra diximus esse essentiale in hac forma. Nec suffragatur exemplum ante relatum de Baptismo; quia verba illa Sanctissimæ Trinitatis Personarum, etiam cum mala latinitate pronunciata; tamen & moraliter, & grammaticaliter significabant ipsas divinas Personas, quarum nominatio requiritur ad validitatem Baptismi. Caveant Antistes, ne clericos rudes, & ignorantes linguam latinam ad Sacros Ordines promoveant; hi enim promoti non verentur deinceps tum in Sacrificio Missæ, tum in ministrandis Sacramentis barbarismos, & solacismos proferre, ut experientia demonstrat; & ego Parochos huiusmodi non semel audivi, quos, si liceret, possem nominare.

DECISIO LXIX.

ARGUMENTUM.

Disputatur satis difficilis Quæstio, an laici, silem in casu necessitatis, possint ministrare infirmis Sacramentum Extremæ Unctionis? Proponuntur septem argumenta, cum exemplis ex vitis Sanctorum desumptis, quæ videntur favere opinioni affirmativæ, sed ea fortiter enervantur, & doctissimis eruditionibus resolvuntur. Concluditur, neminem inferiorem Episcopo, vel Sacerdote posse esse Ministrum huius Sacramenti.

SUMMARIUM.

- 1 *Minister Sacramenti Extremæ Unctionis quis sit?*
- 2 *Laici an possint ministrare Extremam Unctionem?*
- 3 *Presbyter Græcè, Latine dicitur Senior.*
- 4 *Laici cur possint baptizare?*
- 5 *Apostoli nondum ordinati Sacerdotes ungebant infirmos oleo.*
- 6 *Innocentius I. verba circa Ministros Extremæ Unctionis. Et num. 16.*
- 7 *S. Genovesa an ministraret Oleum Sanctum infirmis? & num. 17.*
- 8 *Eremita Laici ungebant infirmos Oleo Sancto.*
- 9 *B. Reginaldus Ord. Præd. agrotans Oleo ungitur à Deipara, & num. 21.*

- 10 Soli Episcopi, aut Sacerdotes sunt Ministri Extremae Unctionis.
- 11 Presbyteri significant Sacerdotes post publicatum Evangelium.
- 12 Laici non ministrant res sacras, vel functiones publicas Ecclesiae.
- 13 Laici nunquam ministrarunt Sacramentum Extremae Unctionis.
- 14 Laici cur ministrent Baptismum, non autem Extremam Unctionem.
- 15 Apostolorum Unctiones Marc. 6. erant curative, non Sacramentales.
- 18 Oleum consecratio non fit pro libito Episcopi, sed feria V. in Cena Domini.
- 19 Oleum benedictum à simplici Sacerdote dicebatur Sacramentum.
20. Forma benedicens Oleum in Rituali Veneto vetustissimo.
- 21 Maria Virgo Mater Dei Thesauraria Divina Beneficentiae.
- 22 B. Reginaldus Ord. Prædic. obitus, & ad eum pia precatiuncula.

Sequitur ut de Ministro hujus Sacramenti Extremae Unctionis verba faciamus. Circa quem et si hodie de fide tenendum, & dicendum sit, solum Sacerdotem, sive simplicem sive summum, nempe Episcopum, esse ministrum hujus Sacramenti; ita ut pro nullo casu alius inferior Sacerdos possit illud ministrare, & si ministret, invalidè ministret. Eugenius IV. in Const. 19. Exultate §. 14. & Concil. Trid. sess. 14. de Sacram. Extr. Unct. cap. 1. & can. 4. Nihilominus tres à Theologis circa hunc ministrum disputantur Quæstiones, quas hic referendas esse duxi sub brevitate, ne studiosus lector eas alibi querere cogatur.

Prima disputatio est, an etiam Laici, saltem in casu necessitatis, possint dare infirmo Sacramentum Extremae Unctionis? Affirmant Lutherani, & Calvinistæ ex sequentibus.

Primo, quia S. Jacobus in sua Epist. cap. 5. Vers. 14. ait: *Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Sed ly Presbyteros est vox Græca, quæ latine sonat, & interpretatur Seniores, ac majores ætate. Calepin. in Verbo Presbyter. Hinc læpè in Scriptura Sacra ubi textus Græcus legit Presbyteros, textus Latinus vertit Seniores, ut Num. 11. 16. ibi: *Dixit Dominus ad Moysen congrega mihi septuaginta viros de Senioribus Israel.* In Græco habetur, *congrega mihi septuaginta de Presbyteris Israel.* Et in libro Judith cap. 6. Vers. 12. latine dicitur: *In medio itaque Seniorum.* Græcè autem in medio Presbyterorum. Quo loci Tiritus declarat, Presbyteri: id est, Laici Seniores, qui judicabant populum in quacunque civitate; unde d. cap. 6. Vers. 20. latina Biblia subdit & ipsa, *Et vocatis omnibus Presbyteris simul expleto jejuniis refecerunt;* id est vocatis omnibus Senioribus: Et millies de hac voce in Scriptura Sacra. Igitur (ajunt heterodoxi) si Apostolus jussit inducere Presbyteros, ut oleo Sacro ungant infirmum, de Senioribus Laicis ejus verba sunt intelligenda, & sic etiam Laici Senes possunt ministrare hoc Sacramentum.

Secundò: Infirmi proximè morituri censentur esse in eadem spirituali egestate, & miseria, in qua reperiuntur infantes, quando nascuntur; siquidem neque hi, neque illi propriis viribus possunt seipso adjuvare ad Sacramenta suscipienda. Sed pro infantibus Christus concessit, quòd etiam Laici

possint iisdem ministrare validè Sacramentum Baptismi, ut notorium est, & à nemine negatur. Ergo etiam infirmis graviter decumbentibus poterunt Laici validè conferre Sacramentum Extremae Unctionis.

Tertiò: Apostoli ungebant infirmos oleo ante Passionem Christi, ut legitur Marc. cap. 6. Vers. 13. ibi: *Et ungebant oleo multos egros, & sanabant.* Sed tunc Apostoli erant Laici, non Sacerdotes; tales enim ordinati sunt tantummodò in ultima cœna Diana part. 12. tract. 1. resol. 80. Quæ in Coordinato est tom. 4. tract. 8. resol. 80. Billus in Hierurg. Verb. Extrema Unctio num. 244. §. 2. Ergo etiam Laici dare possunt Extremam Unctionem.

Quartò: Innocentius Papa Primus Epist. 1. ad Decentium cap. 8. quæ extat tom. 1. Concilior. pag. 6 mibi 772. loquens de his, qui possunt ministrare Extremae Unctionis Sacramentum, habet hæc verba: *Sancto Oleo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus uti Christianis licet in sua, aut suorum necessitate, ungendo.* Quid clarius? Ergo omnes Christiani possunt ministrare hoc Sacramentum. Supradicta verba referuntur etiam ab Ivenim in dist. Comment. Histor. & Dogmat. tom. 2. dissert. 7. qu. 6. cap. 1. Et ab Eminentiss. Cardin. de Lauræa de Extr. Unct. disput. 11. num. 95.

Quintò: Urget exemplum S. Genovesæ, de quo meminit S. Bonaventura in 4. dist. 23. part. 2. qu. 1. ubi cum adduxisset argumenta pro hac opinione, quòd Laici possint dare Extremam Unctionem infirmis, subdit: *Hoc ostenditur exemplo: quia legitur in Legenda Genovesæ, quòd ipsa inungebat oleo infirmos, & curabat eos:* Et

Sextò: Addere possumus exempla plurium Sanctorum Eremitarum, qui et si essent Laici, ungebant Oleo Sancto infirmos, & illos sanabant, ut frequenter legitur in eorum vitis apud Surium, & præcipuè de S. Eugendo Abbate die prima Januarii, quem expressè notat, ex humilitate nunquam voluisse recipere ordinem Presbyteratus, & nihilominus Sacrum oleum adhibebat in ungendis, & sanandis infirmis; idemque refert de S. Claro Abbate Niennensi ead. prima die Januar. & per totum annum pluries de diversis aliis Sanctis, qui in Statu laicali vivebant.

Septimò: Confert etiam, quòd aliquando Cœlites administrant hoc Sacramentum. Celebris est relatio de Fratre Reginaldo discipulo S. Dominici, de qua dixi in meis Decisionibus De Sacrament. in genere Decif. 12. num. 4. & quam ex Hieronymo Plato De bono statu Religionis lib. 1. cap. 31. transcribit Joan. Bonifacius Bagatta in admirand. Orbis Christiani tom. 2. lib. 3. cap. 5. num. 1. his verbis: *Cum ante annos multos gravissimè agrotaret (Fr. Reginaldus) ei vigilanti de nocte apparuit Regina Cœlicum duabus aliis Virginibus, ipsaque ad eum accedens, jacentis oculos, aures, os, & manus unguento, quod attulerat, propriis manibus linivit; denique & pedes in præparationem Evangelii, & ipsamet quasi ex formula orans adjunxit.* Ex his igitur non incongruum videtur, quòd etiam Laici Seniores saltem in casu necessitatis possint infirmum Oleo Sancto inungere, & eidem Sacramentum Extremae Unctionis præbere.

His tamen, & similibus minimè obstantibus contrarium est omninò tenendum; quia, ut supra dictum est, Concilium Tridentinum definivit esse de fide, quòd soli Episcopi, vel Sacerdotes possint esse ministri hujus Sacramenti, ut legitur de eod.

Sacram. sess. 14. cap. 3. in illis verbis: *Proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesia Presbyteros, quo nomine eo loco, non atate Seniores, aut primiores in populo intelligendi veniunt; sed aut Episcopi, aut Sacerdotes, ab ipsis rite ordinati per impositionem manuum Presbyteri.* Et contra asserentes contrarium, & dicentes Laicos Seniores posse ministrare hoc Sacramentum excommunicationem infligit, ut *ibid. Can. 4.* ita eos feriens: *Si quis dixerit, Presbyteros Ecclesia, quos B. Jacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed atate Seniores in quavis communitate; ob idque proprium Extreme Unctionis Ministrum non esse solum Sacerdotem: Anathema sit.* Et per hunc canonem proscripita, ac damnata fuit opinio Lutheri in *lib. de Captivitate Babylon.* ubi scripserat: *Quamquam incertum est mihi, an Sacerdotes velit intelligi (B. Jacobus) cum dicat Presbyteros, id est Seniores.* Nec non doctrina Calvinii *Instit. libr. 4. cap. 19.* ita dicentis: *Jacobus vult infirmum ungi à Senioribus Ecclesie: isti unctionem non admittunt, nisi Sacrificiorum.*

Neque obstant, quæ adducta sunt in contrarium.

Non primum de voce *Presbyteri*, quæ in Sacra Scriptura accipitur aliquando pro *Seniore*; nam plures à Sacris Theologis dantur resolutiones *Prima* est, quod licet textus Græcus pro *Senioribus* habeat *Presbyteros*, & idem aliquando ponat Biblia latina; tamen paucissimi sunt loci, in quibus nomine *Presbyterorum* intelligantur Senes canitie, vel atate; innumeri autem illi, in quibus intelliguntur Sacerdotes; quorum aliquos citat Eminentiss. Cardin. de Lauræa *d. disput. 11. num. 94.* *Secunda* est, quod quidquid fuerit de hac voce *Presbyteri* in testamento veteri; certum est in Evangelio, & novo testamento per eam significari non Senes canitie, vel atate; sed vel Præbendarios populorum, auctoritate, ac Magistratu, de quibus erant Seniores Judaici populi in Evangelio, & actibus Apostolorum; sive Sacerdotes Christi, tales ordinati ab Apostolis, vel Episcopis eorum Successoribus post publicatum Evangelium; & de his loquuntur semper Epistolæ tum Divi Pauli, tum aliorum Apostolorum, quando nominant *Presbyteros*, ut observat Eftius *Comment. in Jacob. cap. 5.* *Tertia* est, quod S. Jacobus Apostolus promittit ex unctione, & oratione *Presbyteri* effectum infallibilem Sacramenti, nempe gratiam, remissionem peccatorum, & si expedierit salutem spirituali, sanitatem corporis; has autem operationes facere non competit Laicis, tanquam publicas, & sacras; Sed illis, qui ad Sacerdotalem dignitatem sunt promoti. Ita Ivenim *d. disert. 7. quest. 6. cap. 1.* *Quarta* est, quod nunquam Ecclesia neque ab initio, neque in progressu pro Ministro huius Sacramenti appellatione *Presbyteri* intellexit Senes Laicos. Hinc S. Ioannes Chrysostomus, qui vivebat Anno 398. de eo scribens nominat Sacerdotes, ut in *lib. 3. de Sacerdotio.* Innocentius Papa I. electus Pontifex Anno 402. in *cir. Epist. ad Decentium cap. ult.* interrogatus ab eodem; an soli Sacerdotes possent ministrare Extremam Unctionem, vel etiam Episcopi? respondendo, quod absque dubio tum Episcopi, tum Sacerdotes possint eam ministrare, ostendit, tunc controversiam fuisse de Episcopis, & de Sacerdotibus simplicibus non autem de Laicis, qui propterea nunquam in Ecclesia admissi sunt ministrare hoc Sacramentum. Eminentiss. Cardin. de Lauræa *d. disput.*

11. n. 96. S. Gregorius Magnus, Papa I. qui floruit ante Annum 600. in suo libro Sacramentorum agens de consecratione Oleorum Sanctorum, nomine Presbyterorum intelligit Sacerdotes, tum in functione consecrationis, tum in eorumdem usu in unguendis infirmis, dicens: *Tunc offertur Pontifici Oleum, & benedicit eum tam ipse, quam omnes Presbyteri, ad unguendum infirmum &c.* Et postea: *Multi enim Sacerdotes infirmos perungunt in quinque sensus corporis.* Concilium Aquilegranse Anno 836. *can. 5.* nominat ministros huius Sacramenti Sacerdotes; idem facit Concilium Vortmatense Anno 868. *can. 72.* & omnia subsequencia Concilia, tam generalia, quam provincialia, quæ de hoc Sacramento locuta sunt. Angelicus Doctor, qui obiit Anno 1274. & Joan. Duns Scotus, qui cessavit vivere hac mortali vita Anno 1308. Sacerdotio insignitos esse ministros Extreme Unctionis docuerunt: adeo ut nunquam in Ecclesia receptum fuerit, ut Laici etsi senes eam ministrarent. *Quinta* responsio, & resolutio est, quod si nomine *Presbyterorum* S. Jacobus intellexisset Seniores Laicos; non potuissent Episcopi juvenes atate Extremam Unctionem ministrare, inter quos Sanctus Timotheus, ad quem ait Apostolus. *Nemo adolescentiam tuam contemnat Timoth. 4. 12.* Et S. Prothodimus creatus Episcopus Patavinus à S. Petro in atate annorum 21. quod manifestum esset absurdum asserere. Igitur per *Presbyteros Ecclesie* S. Jacobus intellexit Sacerdotes, qui interpretantur Seniores, non atate, aut canitie, sed sapientia, prudentia ac morum gravitate, ut ait S. Anacletus Papa *Epist. 2.* (de qua in *cap. ult. dist. 84.*) Presbyter enim dicitur, quasi alius præbens iter. Alberic. in *Dictionar. Verbo Presbyter.* & ficalis præeundo doctrina, & exemplo.

Secundum argumentum non obstat sumptum ab exemplo Baptismi. Respondet Eminentiss. Cardin. de Lauræa *d. disput. 11. num. 95.* quod si Deus voluisset deputare Laicos pro ministranda Extrema Unctione, deficientibus Sacerdotibus, potuissent, prout deputavit Laicos pro dando Baptismo. At noluit de illa, quamvis de isto voluerit; quia Baptismus est absolute necessitatis pro infantibus, quibus nullum aliud remedium pro salute æterna restat. Pro infirmis autem adultis præter alia Sacramenta habentur actus contritionis, orationes, & alia remedia, quibus etiam in sanitate delentur venialia; & his iidem ægrotantes uti possunt, casu quo deficeret Sacerdos, qui eis Sacramentum Extreme Unctionis daret.

Tertium non officit, quia ut latè probatum est supra *Decis. III.* Unctiones illæ, quas tunc faciebant Apostoli, erant tantum curativæ, non autem Sacramentales; nondum enim hoc Sacramentum erat institutum; & ungebantur infirmi ab Apostolis ad solam sanitatem corporis obtinendam. Eminentiss. Cardin. de Lauræa *d. disput. 11. num. 92.*

Quartum non obstat: quia Verba illa Innocentii Papæ I. intelligenda sunt passivè, non activè, prout ipse Sanctus Pontifex ea intellexit; significans, quod Sacramentum Extreme Unctionis recipi possit non solum à Sacerdotibus, sed etiam ab omnibus Christi fidelibus etiam Laicis infirmis. Est autem manifestus sensus eorumdem Verborum, quia Sanctus Pontifex non fuit interrogatus, utrum Laici, & omnes Christiani possent conferre hoc Sacramen-

Sacramentum; sed an soli Sacerdotes inferiores, vel etiam Episcopi? Et respondet, superfluum esse dubitare de Episcopis, quia cum ipsi consecrent ipsum oleum, multo magis possunt eo ungere infirmos; & idcirco à B. Jacobo dictum est, quod inducantur Presbyteri, quia *Episcopi occupationibus aliis impediti, ad omnes languidos ire non possunt*. Iste igitur est germanus sensus Verborum Innocentii I. ad Decentium Episcopum Eugubinum, quem notavit Gandavenlis in cap. 6. *Marci*; nec non Eminentiss. Cardin. Baronius ad Annum Christi 63. num. 14. & fusius refertur, ac amplectitur ab Eminentiss. Cardin. de Lauræa d. disput. 11. de Sacramento: Extrem. Unct. num. 96. & à Mastrio in 4. Sent. disput. 6. num. 128.

Quum non obstat de Exemplo S. Genovesæ, 36
cujus Unctiones, quas oleo benedicto faciebat, erant curativæ infirmitatum, non sacramentales. Imò observare licet, quod Surius, qui ejus vitam ex vetustis manuscriptis codicibus descripsit tom. 1. die 3. Januarii, unius tantum Unctionis curativæ meminit his verbis: *Demoniacus quidam, impetranda sanitatis causa, ad Sanctam Genovesam à parentibus cum multo gemitu, & lachrymis perductus est. Tum illa ampullam sibi adferri jussit, in qua Sacratum oleum aservare solebat. Accidit autem ut nihil ejus olei id temporis ampulla haberet: nec Episcopus aderat qui oleum sacraret. Illa igitur hesitante quidnam ageret ad precandū Dominum humi prostratus cumque proluxa Orationis Officium diutius affixa fideliter impleisset, ampullam inter manus suas oleo plenam conspicit, atque ita sub unius hora momento, & de obsessi hominis emundatione, & de olei collatione, remunerante Christo, gratiam gemina virtutis emeruit*. Hucusque Surius, ex cujus verbis clarè patet, Unctionem illam non potuisse esse Sacramentalem, quia inunctus non erat ægrotus, sed demoniacus. At dicet aliquis, oleum erat *Sacratum* ab Episcopo, quo illum inungere volebat? Respondeo, erat *Sacratum*, id est benedictum simplici benedictione, de qua numero sequenti; siquidem subiungit Surius, nec 28
Episcopus aderat, qui oleum sacraret: certum est autem, quod consecratio oleorum pro Sacramentis Confirmationis, & Extremæ Unctionis passim non fit, nec qualibet die ad beneplacitum, & instantiam privatorum, fieri unquam potuit, sed in sola feria Quinta Ccenæ Domini ex traditione Apostolica, & ex antiquissima consuetudine Ecclesiæ, de qua testatur S. Fabianus Papa in Can. *Litteris. de Consecr. dist. 2.* ob mysteria, quæ retulimus supra Decif. V. num. 11. Igitur Exemplum S. Genovesæ nihil movet, etsi decantaretur etiam temporibus S. Bonaventuræ, quia versatur circa unctionem non ægroti, sed demoniaci, & sic illa unctio erat tantum curativa, non autem Sacramentum.

Sextum eadem responsione tollitur de aliis Sanctis Laicis, qui ungebant, & sanabant infirmos oleo Sancto; videlicet non per Sacramentalem actionem, sed per corporalem curationem, ut bene demonstrat Emin. Card. Baron. d. Anno 63. num. 13. ubi exempla à SS. Patribus desumpta affert. Quo verò ad oleum Sanctum, quod auctores eorum vitas scribentes asserunt fuisse adhibitum, intelligendi sunt de sanctificatione, quam oleum ipsum 19
acquirebat per simplicem Episcopi, vel Sacerdotis benedictionem, de qua pariter testatur idem Emin. Card. Baronius ibid. num. 14. & Magrius in Hierolexic. *Verbo Oleum Sanctum* in fine, ubi ait:

Aliquando tamen pro oleo sacro abusive oleum de lychno, quod in honorem alicujus Sancti ardet, intelligitur. Et dat exemplum S. Macarii Alexandrini. Quapropter advertendum est, majores nostros, ac Christi fideles in antedictis sæculis viventes, incomparabiliter nobis devotiores fuisse, quippe ferè omnia esculenta, & poculenta solebant per benedictionem Sacerdotum sanctificare; nec non alia omnia remedia, quibus ad sanationem vulnerum, vel ad medendum corporibus utebantur. Hinc in vetustissimo Rituali Veneto, apud me existente, innumera propemodum leguntur hujuscemodi benedictiones, inter quas lardi, casei, butyri, lactis, mellis, oleorum, leguminum, pomorum, ficuum, & similium commestibilibum, & ceteris omnis extat etiam benedictio olei pro infirmitatum, seu vulnerum curatione; cujus hæc est formallis Oratio.

Adjutorium nostrum in nomine Domini &c. Exorcizo te creatura Olei per Deum Patrem & Omnipotentem, qui fecit cælum, & terram, mare, & omnia, quæ in eis sunt. Omnis virtus adversarii, 20
omnis exercitus diaboli, & omnis incurfus: omnis fantasma Sathanæ eradicare, & fugare ab hac creatura Olei, ut fiat omnibus, qui eo usuri sunt, salus mentis, & corporis. In nomine Dei Patris & Omnipotentis, & Jesu & Christi Filii ejus Domini nostri, & Spiritus & Sancti Paracleti. Et in charitate ejusdem Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est judicare vivos, & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Domine exaudi &c. Dominus vobiscum &c. Oremus.

Domine Deus Omnipotens, cui adstat exercitus Angelorum cum tremore, quorum servitium spirituale cognoscitur; respicere dignare, benedicere & sanctificare & hanc creaturam Olei, quam ex olivarum succo eduxisti, & ex eo infirmos inungi mandasti: quatenus sanitate percepta Tibi Deo vivo, & vero gratias agerent; præsta quæsumus, ut hi, qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus & usi fuerint; ab omni languore, omnique infirmitate, atque cunctis insidiis inimici liberentur, & cunctæ adversitates separentur à plasmate tuo; quod pretioso Sanguine Filii tui redemisti, ut nunquam lædatur à morfu serpentis antiqui. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum; qui tecum vivit, & regnat in unitate, &c. *Aspergatur Aqua benedicta.*

Hæc erat oratio, & forma benedicendi oleum, quod antiqui vocabant sanctificatum, & sacratum, & quo utebantur, potissimum sancti homines, etsi Laici, in ungentis ægrotis unctione non Sacramentali, sed curativa; nec est credendum, quod adhiberent Oleum Sanctum, solemniter ab Episcopo consecratum feria V. Ccenæ Domini, quod pro Sacramentis Baptismi, Confirmationis, & Extremæ Unctionis Ecclesiis Parochialibus distribuebatur, ut notat idem Emin. Cardin. de Lauræa d. disput. 11. num. 97. ubi subdit hæc verba: *Licet (olim) Sanctitati alicujus fuerit permissum tale oleum adhibere in hujusmodi curationibus; certè nullo modo est permittendum, & hoc nostro tempore nedum contrauentes, sed contra custodes, seu Sacristas illud erogantes procederet Sanctum Officium, tanquam abutentes Sacramentalibus, quæ non ad curationes, sed ad Sacramenta sunt ordinata.*

Ultimum argumentum non indiget resolutione, sed veneratione; cum Unctio illa cælestis facta manu

- 21 manu gloriosissimæ Virginis MARIE Matris Dei procellerit ab ejus suprema auctoritate; quam ut Theauraria Divinæ beneficentiæ dignata fuit exercere in famulum suum Reginaldum. Ejusdem miraculose Unctionis seriem narrat P. Stephanus Menochius in *Histor. Miscellan. Sacra part. 1. cap. 314.* & fusiùs Fr. Dominicus Maria Marchesius in *Diario Sacro Dominicano tom. 2. die 10. Martii*, in Vita ejusdem B. Reginaldi, per eum ex variis auctoribus collecta. Ex utriusque narratione constat, prædictam Unctionem, quam fecit purissima manus illa, quæ ipsius Divini Verbi Incarnati manus, & pedes falsiis meruit stringere, fuisse curativam, non Sacramentalem. Id clare constat tum ex materia supernaturali, quam ægrotum ungendo adhibuit, de cælo allatam; tum ex forma verborum, qua Virgo, & Mater summi, ac æterni Pontificis JESU usa est, videlicet ad unctionem renum; *Cingantur renes tui cingulo castitatis*, & ad illam pedum: *Ungo pedes tuos in preparationem Evangelii pacis*: denotando his formulis (nam de aliis memoria non habetur) futuram servi sui Reginaldi sanctitatem, & in prædicando Evangelio fervorem; non autem effectus Sacramenti Extremæ Unctionis. Obijt Beatus Servus Dei, ac Deiparæ Reginaldus
- 22 Anno 1220. die 10. Martii; & gratia miraculorum ante, & post mortem fuit à Deo illustratus; potissimum in sanandis languoribus eorum, qui ad ejus intercessionem piè recurrerant; undè composita fuit sequens precatio formula ad eam obtinendam.

O Beate Reginalde,
Summo Regi gratus valde,
Quem amans Regina Cælorum,
Proprium visitans thorum,
Ab omni febris languore
Miro curavit dulcore,
Habitum dans Predicatorum.
Expelle febres peccatorum,
Tuis precum incrementis
Sana febres nostræ mentis,
Ut cum cætu supernorum,
Cernamus Regem seculorum. Amen.

DECISIO LXX. ARGUMENTUM.

Discutitur famosa Quæstio, An extrema Unctio licitè & validè dari possit uni, & eisdem infirmo à pluribus Sacerdotibus simul, & eodem tempore? Referuntur septem argumenta pro affirmativa opinione, desumpta præcipuè ex libro Sacramentorum S. Gregorii Papæ, & aliorum antiquorum Ritualium, nec non ex usu Ecclesiæ Græcæ. Ostenditur, licitam non esse prædictam administrationem in Ecclesia latina, nisi in duobus Casibus necessitatibus. Et quò ad validitatem Sacramenti distinguuntur quatuor Casus; ac probatur prædictum librum Sancti Gregorii, & alios Codices antiquos vel fuisse alteratos, vel esse intelligendos de simplici Unctione curativa, quæ olim erat in usu; non autem de Sacramento Extremæ Unctionis.

SUMMARIUM.

- I Presbyteri plures ex D. Jacobo an vocandi ad

- dandam Extremam Unctionem? & num. 14.
- 2 Libri Sacramentorum D. Gregorii magni ordo circa Unctionem Extremam.
- 3 Riculphi Episcopi Svesionensis Constitutiones.
- 4 Codex Tilianus, & Monasterii S. Remigii circa pluralitatem Ministrorum Extremæ Unctionis.
- 6 Carolus magnus Imperator an receperit Extremam Unctionem à pluribus Episcopis?
- 6 Ludovicus Landgravius Turingia infirmus à quibus oleo Sancto inunctus?
- 7 Græci dant Extremam Unctionem per manus Septem Sacerdotum.
- 8 Euchologium Liber Ritualis Græcorum.
- 9 Septenarii numeri Sacerdotum Ministrantium Extremam Unctionem mysterium.
- 10 Ministri plures concelebantes, & consecrantes simul eandem Hostiam.
- 11 Ministri plures in Extrema Unctione illiciti.
- 12 Necessitatis in casu plures Sacerdotes ungunt oleo Sancto eundem infirmum.
- 13 Eucharistia, & ordinis Sacramenta quando admittant plures ministros?
- 14 Plures Sacerdotes simul illicitè dant Extremam Unctionem.
- 15 D. Jacobi verba Inducant presbyteros, declarata.
- 16 Numerus pluralis in Sacra Scriptura pro singulari Exemplum.
- 17 Responsio ad auctoritates, & Exemplum pluralitatis Ministrorum.
- 18 Plures Sacerdotes vocati ad orandum, non ad ungendum infirmum.
- 19 Viaticum dabatur infirmo post datam Extremam Unctionem.
- 20 S. Guilielmus, & S. Malachias Extrema Unctione uncti.
- 21 Fratres Episcopi nominantur Canonici.
- 22 Validum an sit Sacramentum datum à pluribus Sacerdotibus simul?
- 23 Forma Extremæ Unctionis si ab alio, quàm ab ungente dicatur, Sacramentum est invalidum.
- 24 Baptismus est nullus datus à duobus, uno abludente, alio formam dicente.
- 25 Differentia inter Sacramentum Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis.
- 26 Matrimonii Materia, & Forma quanam sit?
- 27 Antiquitus an uno ungente infirmum, alius proferret formam?
- 28 Transumptis Libri Sacramentorum S. Gregorii non est in omnibus credendum.
- 29 Unctio infirmi, de qua in libro Sacramentorum S. Gregorii non erat sacramentalis, sed tantum curativa ex devotione.
- 30 Forma Sacramentorum debet innuere effectus eorundem.
- 31 Oleum Sacrum antiquitus dabatur pro sola medicina corporali.
- 32 Olea Sancta sunt materia tum Sacramenti, tum aliorum Sacramentalium.
- 33 Plures Sacerdotes simul an validè ungunt eundem infirmum?
- 34 Græca Ecclesia debet discere à Latina; non è contrà.
- 35 Græcorum Ritus ab Innocentio IV. & Clemente VIII approbati.
- 36 Materia eadem pluries potest applicari in eodem Sacramento.
- 37 Forma Sacramenti à pluribus prolata non efficit ejus validitatem.
- 38 Illicitum mutare ritum Ecclesiæ in Sacramentis.
- 39 Illicitum ungere oleo Sancto infirmum à pluribus Sacerdotibus.
- 40 Utrum aucta Unctio sit valida? Rationes pro negativa.
- 41 Argumenta pro affirmativa: quæ est verior.
- 42 Unctiones successive factæ à pluribus ministris complent verum Sacramentum.

Secunda